

Diverse

Resistències LGBTI des dels marges

Número 2 | Juny 2019 | 5.000 exemplars

Marsha P. Johnson i Sylvia
al Gay Pride de Nova York l'any
1973 | LEONARD FINK

OBRIR ESCLETXES SENSE DEIXAR NINGÚ ENRERE

Manifestació a les Rambles de Barcelona el 1977
| COLITA

Victor Yustres | @victoryus3

Fa uns anys s'estrenava la pel·lícula *Stonewall*, dirigida per Roland Emmerich, autor de pel·lícules com *Independence Day* o *El patriota*. Més enllà de les crítiques nefastes que va obtenir, hi ha un detall significatiu que cal destacar: el protagonista de la pel·lícula que pretén narrar els aldarulls i enfrontaments amb la policia a Nova York –que van suposar l'esclat de molts moviments d'alliberament LGBTI arreu del món– és un home gai, blanc, jove i cisgènere. Una vegada més, el relat de la lluita de les dissidències sexuals i de gènere invisibilitzava les veritables protagonistes de les revoltes: les trans, les negres, les travestis, les

racialitzades, les sense llar, les treballadores sexuals, les pobres, les efeminades...

Malauradament, el moviment LGBTI, al llarg de la història i en l'actualitat, també ha oblidat o minimitzat sovint les Marsha P. Johnson i les Sylvia Rivera, dues dones trans racialitzades que van obrir el camí de la revolta d'aquell 28 de juny de 1969. Les veus als marges dels marges, que no encaixen en la norma, troben encara moltes dificultats per incloure les seves reivindicacions i fer-se visibles en un moviment amb un lideratge eminentment gai, blanc i benestant.

En aquest cinquantè aniversari d'Stonewall, la segona edició del suplement *Diverses* de la

DIRECTA que teniu entre mans vol posar al centre les resistències menys explicades i les realitats més dissidents dins la comunitat LGBTI, narrades sobretot per les seves protagonistes. Aquí parlarem de com es viu la diversitat sexual i de gènere a les presons, de l'activisme LGBTI al poble gitano, del cabaret com a espai de transgressió de l'expressió de gènere i també de cures, de la lluita contra l'homofòbia i els mites a l'entorn rural, de la realitat i les reivindicacions de les dones lesbianes i bisexuals a Kenya i de la mirada LGBTI que s'aplica als diferents processos de pau.

Si aquesta és una lluita per obrir escletxes, cal obrir-les sense deixar ningú enrere.

Diversitat entre reixes

Les persones LGBTI a les presons afronten la negació de la seva identitat de gènere o el rebuig a la seva sexualitat, però en alguns casos també hi experimenten altres tipus de relacions

Victor Yustres | @victoryus3
João França | @jotaemi

“**C**om a dona transsexual, a la presó no trobes persones que et puguin entendre”, assegura Noa Prieto. Té 45 anys i, des que als 11 va ingressar en un centre de menors, ha passat bona part de la seva vida entre reixes. “Això a part de les tortures, els insults, les violacions, les vexacions... Paral·lelament a tot això físic, et sents sola, incompresa i que ningú et pot ajudar”, afegeix. Fa dos anys va acabar de pagar la seva última pena; íntegrament en presons d’homes. “Demana el canvi però sempre me’l tiraven enrere, em veien molt *garrula*”, assegura. En aquestes presons ha conegut homes amb perfils molt diversos, però assegura que l’homofòbia i la transfòbia són un tret comú. ACATHI és una de les poques associacions que treballa actualment per millorar la situació de les persones LGBTI als centres penitenciaris. Van començar a interessar-s’hi quan van rebre una carta d’una dona trans que es trobava a Quatre Camins. “La carta va arribar a molts col·lectius LGBTI de Catalunya, però només nosaltres vam contestar i vam anar a visi-

tar-la”, recorda Rodrigo Araneda, president de l’associació. Des de llavors, ACATHI, que es dedica principalment a tractar temes de migracions i refugi LGBTI, ha aprofundit la seva intervenció als centres penitenciaris. La clau, segons Araneda, és l’apoderament: “Quan vius en un context que està regulat al mil·límetre, conèixer bé com funciona el sistema i quins són els teus drets pot fer que la teva situació millori”.

No només és important la feina amb les persones preses, sinó també amb el personal que treballa als centres penitenciaris. Per això, ACATHI realitza formacions al funcionariat i a les persones que elaboren els plans de treball interns de les presons i es coordinen amb les persones referents de gènere dins dels centres. Araneda reconeix que es va sorprendre de la col·laboració del personal: “Jo m’esperava un ambient més hostil, però m’he trobat amb persones que són força col·laboradores i que intenten trobar solucions innovadores a situacions que no s’havien trobat mai”.

Prieto explica que a Brians 2 va ser el primer centre on va trobar un educador especialitzat en temes de gènere, en un mòdul on destinen homes gais i dones trans. No obstant, la seva permanència allà depèn del seu comportament. “Quan una persona transsexual té un problema ja no torna a aquest mòdul de respecte perquè ha perdut la confiança dels funcionaris, però pel seu gènere li correspondria estar allà”, lamenta. Araneda, per la seva banda, considera que és necessari actualitzar el protocol existent sobre l’atenció a les persones trans als centres penitenciaris.

MARGE PER EXPERIMENTAR

Quan pensa en les vides que, com la seva, han estat travessades per la presó, Noa Prieto con-

La sociòloga Estibaliz de Miguel va dedicar la seva tesi a les relacions amoroses entre dones a la presó, que sovint formen part d’un parèntesi en les seves vides

sidera que a vegades també et pots sentir tan cada quan estàs al carrer o més lliure dins de la presó. Per a moltes persones la presó representa un parèntesi en la seva vida habitual, en els sentits més diversos. La sociòloga Estibaliz de Miguel va dedicar la seva tesi a les relacions amoroses entre dones a la presó, que sovint formen part d’aquest parèntesi, i més tard va treballar amb Cecilia Montagut i Raquel Osborne en el documental *Cárceles bolleras*.

En aquest context hi ha més marge per experimentar amb la pròpia sexualitat perquè a fora, en el seu context habitual, les dones troben “uns controls, familiars o de l’entorn, que rebutgen altres possibilitats, i el dia a dia és més heterocentrat”, assegura De Miguel. En canvi, “l’espai de la presó és un gineceu, la major part de la vida quotidiana es produeix només entre dones”. “L’homofòbia es manifesta d’una manera molt més crua en els mòduls d’homes, i en canvi en el cas de les dones hi ha una mena de permís, amb

ACATHI és una de les poques associacions que treballa actualment per millorar la situació de les persones LGBTI als centres penitenciaris

| D. VANDERH

tints sexistes, basat en la idea que les dones necessiten afecte o protecció”, explica la sociòloga. Els relats recollits en el documental, però, fugen d’aquesta idea: “Ens parlen d’experimentació, de desig o de l’agència que puguin tenir elles mateixes”.

Luisa García, coordinadora d’atenció de Creación Positiva, apunta que aquestes relacions tampoc no estan exemptes de discriminació. “Si bé les relacions sexuals entre dones es poden considerar un vincle que es desenvolupa en el temps de presó i que no es mantindrà fora, les dones que es presenten com a lesbianes sí que pateixen discriminacions per part d’altres preses”, apunta partint de la feina que han fet en dues presons catalanes. L’entitat, que va iniciar el seu programa per acompanyar les dones que viuen amb VIH a les presons, avui en dia fa una atenció integral en temes de salut sexual. “Això inclou que cadascuna pugui viure la seva sexualitat i el seu desig de la forma que vulgui”, remarca la coordinadora. ▼

PERSECUCIÓ FRANQUISTA

“Supòsit de perillositat que se li imputa: homosexual”. Així resa l’expedient policial de la detenció, l’any 1976, del valencià Antonio Ruiz, que aleshores tenia 17 anys. Ruiz va passar mesos a la presó, on va patir maltractaments i violacions. També Silvia Reyes va estar diverses vegades a la Model i al centre penitenciari de Badajoz “per anar vestida com una dona i exercir la prostitució”. Va estar aïllada amb altres preses trans o travestis en diverses presons de l’Estat espanyol.

Com elles, es calcula que unes 5.000 persones van ser detingudes i empresonades durant el franquisme i la transició a partir de la llei de perillositat i rehabilitació social pel simple fet de ser homosexuals o trans. Va ser aprovada l’any 1970 en substitució de la llei de vagabunds i malfactors, que ja criminalitzava l’homosexualitat. Amb aquesta nova legislació, però, es van habilitar dos centres penitenciaris específics per a la “rehabilitació” d’aquestes persones: el de Huelva, per als “homosexuals actius” i el de Badajoz, per als “homosexuals passius”. Allà, els presos havien de parlar amb capellans i psiquiatres i eren sotmesos a teràpies d’aversió, amb l’aplicació d’electroxocs associats a estímuls homosexuals per ser “curats”. També hi havia mòduls especials a la majoria de presons grans de l’Estat espanyol per a presos homosexuals i trans, com a la Model de Barcelona, la presó de València, la de Carabanchel o la d’Ocanya. Un cop sortien de l’internament, se’ls prohibia residir a la seva província i havien de presentar-se periòdicament davant de delegats especials, que eren membres de la Policia Nacional espanyola i la Guàrdia Civil.

El gener de 1979 es van eliminar els articles de la llei referents als actes d’homosexualitat, però encara l’any 1978 es va aplicar oficialment a tres persones. Quan es va decretar l’amnistia als empresonaments polítics de 1976, no es va incloure cap de les persones que havien estat jutjades segons aquesta llei. No va ser derogada completament fins al 23 de novembre de l’any 1995.

Antonio Ruiz és des de fa anys president de l’Associació d’Expresos Socials, des d’on reclama ara un reconeixement per a les persones represaliades. A més d’aconseguir indemnitzacions de 4.000 euros per a les persones empresonades per la llei i la publicació de tots els expedients de detencions a l’Arxiu Nacional de Catalunya, encara reclamen dues coses: que es retirin els fitxers d’antecedents penals del sistema informàtic de la policia i una pensió digna.

Hi ha conflictes que porten anys o dècades en marxa i que no donen senyals de fatiga. L'ocupació israeliana a Palestina, la guerra civil a Síria, la crisi al Iemen, la "guerra contra el narco" a Mèxic, el conflicte a Colòmbia... En aquests contextos, la població civil és la primera trinxera que pateix les violències, vulneracions de drets i assassinats d'una guerra. Si s'analitza un conflicte armat amb perspectiva interseccional, es veu que hi ha patrons de discriminació en la societat implicada que la guerra catalitza. Per exemple, l'odi per raó de religió, ètnia, origen o identitat de gènere i orientació sexual. La guerra fa servir les violències vigents com a armes específiques, però no úniques.

Ana Vilellas, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau de la Universitat Autònoma de Barcelona, explica que en el marc de les guerres aquestes discriminacions, violències i persecucions "es poden agreujar enmig de processos de militarització i proliferació d'actors armats, que sovint exacerbem els estereotips de gènere". Afegida la impunitat d'un context de conflicte armat, suposa que gais, lesbianes, trans o bisexuals poden patir violències múltiples: com a civils, com a trans, com a homes refugiats homosexuals, com a dones indígenes lesbianes, i un llarg etcètera. A la llista de greus conseqüències hi trobaríem homicidis, desplaçaments forçats, amenaces, delictes contra la llibertat i la integritat sexual, entre d'altres. Per exemple, "a Colòmbia s'ha documentat que actors armats van cometre violència contra persones LGBTIQ com a estratègia de control social i territorial", analitza Vilellas. Ara bé, "quan a un defensor o una activista pels drets humans l'amenacen grups paramilitars, encara que es faci servir l'homofòbia per atacar, no és l'únic motiu rere la violència", ex-

La guerra fa servir les violències vigents com a armes específiques: l'odi per raó de religió, ètnia, origen o identitat de gènere i orientació sexual

plica José Fernando Serrano, professor de la Universitat de Los Andes (Colòmbia), ja que "són diferents violències que actuen en paral·lel i/o conjuntament".

CONSTRUIR LA PAU NO VOL DIR RECUPERAR LA NORMALITAT

Davant d'un conflicte armat, "la gent no es queda plegada de braços esperant que el món s'acabi. És molt llarga la història de reacció contra la guerra", argumenta Serrano. Recorda que en conflictes com el de l'apartheid a Sud-àfrica, Irlanda del Nord, el Vietnam o Iugoslàvia sempre hi ha hagut persones que des de les seves identitats i desitjos han sobreviscut i s'han aliat enfront de les violències.

Serrano remarca la importància de la connexió amb tot el teixit comunitari en sentit ampli, que sovint s'invisibilitza en parlar des de l'acrònim LGBT. Per això ell l'usa no com a paraigua d'identitats, sinó com a mostra de la possibilitat d'aliances que es poden construir entre persones diverses. També per a la generació de pau. "Per exemple, la iniciativa

Planeta Paz (2000) aglutinava sindicalistes, moviments camperols, feministes, indígenes o persones LGBTIQ, i era una aliança entre moviments socials colombians que va generar tot un teixit d'activistes. Allà parlàvem del cos com a primer territori de pau: si és el principal objectiu de les violències, també ha de ser el punt de partida", argumenta el professor.

Davant d'aquestes experiències, que freqüentment creixen lluny d'àmbits urbans, Serrano confronta la construcció de pau que recau en l'heteronorma; és a dir, que vol "recuperar la normalitat" dels patrons de comportament patriarcals. Per això, sosté que cal parar atenció a les relacions entre cos, resistències i transformació social. "Els processos de pau es focalitzen en el desarmament i el diàleg entre agents armats. Proposem que l'inici sigui la identitat, l'afectivitat, allò personal, les emocions i el cos", explica, per construir una pau queer que amplii les llibertats de les persones, no pas que les retalli o torni a constrènyer.

Per aconseguir-ho, és vital una perspectiva interseccional en l'estudi dels conflictes armats i en la construcció de processos de pau. "Cal historitzar totes les violències", argumenta Serrano, contextualitzar-les i documentar-les. Des de l'Escola de Cultura de Pau coincideixen que aquestes violències estan infraestudiades. Per exemple, l'ACNUR publica aquest juny dades d'exili: vora 71 milions de desplaçades i refugiades arreu del món l'any 2018. Però l'informe no inclou una perspectiva de gènere interseccional. "Molts impactes queden invisibilitzats. A la pràctica, aparentment són poques les guerres en què ha transcendit en profunditat l'experiència diferencial de les persones LGBTIQ", explica Vilellas.

Si la pau no és queer, no és pau

En els conflictes armats, gais, lesbianes, bisexuals i trans pateixen violències específiques i afegides a les de la guerra, i la seva superació és necessària per a construir la pau

Anna Celma | @Acelmamelerero

Les persones que poden escapar solen tenir, per la seva tasca de defensa dels drets humans, una xarxa de suport que els dona aquesta oportunitat

Hi ha casos on sí que s'ha pogut constatar o documentar, parcialment, quines violències afegides viuen les persones LGBTIQ, com ara la guerra siriana, on "el 70% de la població LGBTIQ refugiada al Líban havia fugit per un increment dels atacs LGBTIQ-fòbics, emparats en el conflicte armat", explica Villellas. Rodrigo Araneda, president d'ACATHI, posa com a exemple Ucraïna, on hi va haver un creixement de l'homofòbia a mesura que augmentava la militarització. "Moltes afectades

no tenien possibilitat d'asil o han trigat anys a arribar a països com Espanya", explica. Que no arribin mai a obtenir l'asil també és part de la invisibilització d'aquestes violències. Araneda cita el cas colombià, on "el procés de pau no significa que la situació a les zones calentes hagi millorat". En aquesta línia, Serrano destaca que tota la perspectiva de gènere inclosa en els acords de pau de l'Havana –un cas sense precedents– es va eliminar "com a moneda de canvi" amb la dreta conservadora.

A la guerra sempre es dona un desplaçament intern en cerca d'altres possibilitats, afirma Araneda. Des d'ACATHI han acollit diverses sol·licitants d'asil per aquestes violències directes i dirigides per raó d'orientació sexual i/o identitat de gènere. Però les que poden escapar solen ser persones que, per la seva tasca de defensa dels drets humans, per exemple, ja tenen una xarxa de suport que els dona aquesta oportunitat. La gran majoria d'afectades no té accés a aquests recursos. Cal tenir en compte, senyala Villellas, que la destrucció del teixit social i comunitari pot tenir un fort impacte pel paper tan important de les xarxes de suport escollides, sobretot en casos que no es pot comptar amb el suport de la comunitat i la família.

A més, en el camí fins a l'asil es troben "la violència estructural i directa homofòbica, lesbofòbia, transfòbica en països de trànsit i d'acollida. Afegeixen més riscos específics, amb dobles, triples i múltiples discriminacions, incloent-hi el racisme", afegeix Villellas. Mentrestant, els governs de la Unió Europea segueixen exportant armes a països en conflicte i/o situació de tensió, i a països que són actors armats en altres guerres.

QUAN SER VÍCTIMA TAMBÉ ÉS UN RISC Serrano i Araneda coincideixen en la importància de no caure en la simplificació d'un re-

lat únicament com a víctimes. "Sens dubte és important parlar de les violències patides; és terrible el que ha patit moltíssima població. Ara bé, suposar que només existim com a víctimes és molt problemàtic. Això treu l'agència a les persones", alerta Serrano.

Alhora, Araneda posa atenció a la instrumentalització de les activistes LGBTIQ en els processos de pau. Posa d'exemple el conflicte al Perú amb l'actor armat Sendero Luminoso, on es van denunciar públicament violències LGTBI-fòbiques contra homes gais, travestis, etc. "Quan els testimonis donaven la cara, es posaven en risc. Alguna companya d'ACATHI va fugir per aquesta situació", explica. Malauradament, és quelcom molt habitual. "A Iugoslàvia, lesbianes van generar xarxes de suport mutu entre dones. Això les va fer visibles i van entrar a la mira dels actors armats. Augmentà la seva vulnerabilitat, posant-les en risc", descriu Serrano.

Però des d'aquesta visibilitat també es genera transformació social. Com a resistències des del cos i la comunitat, comparteix els casos de dos activistes colombians. "Un noi bastant efeminat, que fa drag, ha estat escollit dues vegades com a representant comunitari. Ell deia: 'jo no soc aquí per marica, vinc perquè denuncio la manca d'educació infantil'. Està connectat amb tot el seu teixit comunitari rural, afectat per la guerra i pel narcotràfic, i treballa en aquest context. També vaig conèixer una noia trans d'un municipi dins la selva amazònica profunda. Ella treballa temes de protecció del medi ambient i està molt orgullosa d'explicar com defensa comunitàriament la selva". Els seus relats no estan focalitzats o centrats en una idea individual de la identitat, sinó que són relats col·lectius de lluita, explica Serrano. De construcció de pau queer. ▼

| ARIANA NALDA

Té 30 anys, és de Kenya i es defineix com una "dona lesbiana, masculina i religiosa". Quan tenia 20 anys, va ser víctima d'una violació correctiva organitzada per la seva mare i el seu germà per "curar-li" l'homosexualitat. A més, va quedar-se embarassada fruit d'aquesta violació i va acabar tenint el fill. Després d'aquesta traumàtica experiència, Hayo es va traslladar de Kimusu a Mombasa, la segona ciutat del país, on ha creat l'associació Rainbow Women in Kenya i treballa pels drets i llibertats de les dones lesbianes, bisexuals i queer (LBQ). L'activista ha visitat Barcelona per presentar el documental *Now you are a woman*, dirigit per Alba Muñoz, que es va estrenar el 10 de juny al FIRE!!, la Mostra Internacional de Cinema Gai i Lesbià de Barcelona. Hayo es despulla emocionalment en el film i visibilitza la situació de les dones LBQ en un país que fa un mes va decidir mantenir la llei que criminalitza les relacions homosexuals. Conversem amb ella al Centre LGTBI de Barcelona.

Com es viu sent una dona lesbiana a Kenya?

Ser lesbiana a Kenya no és impossible, però sí que és molt dur. Hi ha un odi molt estès cap a les persones homosexuals i és molt dur si, a més, no ets independent econòmicament i depens de la teva família. A més, quan la societat pensa en l'homosexualitat pensa només en homes gais. Ells tenen organitzacions amb més pes i visibilitat. Per tant, ser lesbiana a Kenya és ser pràcticament invisible.

Vas patir una violació correctiva per part de quatre homes, organitzada per la teva mare i el teu germà. És una pràctica habitual?

Sí, passa en moltes famílies. Fins als divuit anys estàs completament supeditada als teus pares, i depèn de la família que tinguis, poden fer el que vulguin amb tu. Com a dona lesbiana, poden forçar-te a casar-te i tenir fills o es poden donar situacions com la que em va passar a mi. A més, la comunitat on vius pot fer-te el buit i marginar-te per ser lesbiana. Poden dir que ets una persona no desitjable, que ets satànica; no et donaran feina... Això també pot repercutir en la reputació de la família.

Com ho vas fer per recuperar-te després d'aquesta vivència?

El primer que vaig fer és acceptar-ho. És el primer pas per començar a ser lliure. Vaig començar a resar, a fer molt d'exercici i a entendre que havia d'estar bé amb mi mateixa i començar a viure la meua vida amb normalitat. He perdonat tot el meu passat, tot i que no va ser gens fàcil. És cert que no paro de pensar que, si hagués viscut en una altra fa-

mília, ara potser podria haver acabat els meus estudis i viscut altres experiències. Però vaig decidir sobreviure i avançar. El més important per una dona LBQ per poder viure amb llibertat és tenir independència financera. Ara que visc a Mombasa i tinc una situació econòmica estable, podria tornar a visitar la meua família i segurament no tindrien tant en compte la meua orientació sexual. Per sort, ara ja tinc clar qui soc, i això és el que vull protegir.

Al documental expliques que vas jugar en un equip professional de futbol, però et van fer fora per ser lesbiana. Què ha significat per a tu el futbol?

El futbol és el meu talent. Sempre ha estat una via de sortida per poder vestir-me com volia i ser jo mateixa. A més, jugant a futbol he trobat altres dones lesbianes com jo.

A Kenya, la comunitat on vius pot fer-te el buit i marginar-te per ser lesbiana, poden dir que ets una persona no desitjable, que ets satànica; no et donaran feina

“Si ens amaguem sempre, no hi haurà cap canvi i no serem lliures”

Gerald Hayo, activista pels drets LBQ a Mombasa (Kenya)

Victor Yustres | @victoryus3

Malauradament, el meu entrenador em va fer fora de l'equip per la meva orientació sexual i això em va fer molt de mal, perquè se'm donava bé, era el meu somni dedicar-m'hi professionalment, i ara ja no puc. Encara continuo jugant a futbol, però ja no al mateix nivell.

Quan vas convertir-te en activista pels drets LBQ a Kenya?

Quan vaig arribar a Mombasa, vaig participar a PEMA Kenya, una organització LGBTI. PEMA vol dir 'espai de seguretat'. El que vaig constatar aquí és que les dones lesbianes i bisexuals teníem unes necessitats específiques que no es visibilitzaven ni es treballaven gaire dins de l'organització, liderada majoritàriament per homes gais. En aquell moment, vam decidir sortir de PEMA i crear Rainbow Women in Kenya per poder centrar-nos en les necessitats de les dones LBQ. Fem feina des del 2012, però no tenim una oficina i ens reunim a casa meva.

Quins projectes impulseu Rainbow Women in Kenya?

Ens hem centrat en algunes problemàtiques que ens afecten a les dones, com els temes de salut. A vegades, com a dones lesbianes, no tenim accés a tots els serveis sanitaris, com ara productes d'higiene sexual o a fer-nos la prova del VIH amb la nostra parella. També volem lluitar per posar fi a la LGBTI-fòbia i a la impunitat dels atacs homofòbics. Una vegada, un home pel carrer em va donar una pallissa que em va dur a l'hospital. Un cop allà, vaig trucar a la policia per denunciar-lo. Tot i que coneixien la identitat de l'agressor, no van prendre seriosament la meva denúncia i no

van fer res. També lluitem pels nostres drets socioeconòmics. Per exemple, és pràcticament impossible trobar feina si ets una dona que va vestida amb roba considerada masculina, com uns pantalons; no et contractaran. Com a dones, tampoc podem llogar una casa a Kenya, cal que ho faci un home. Encara tenim molt camí per recórrer.

També heu creat el projecte Girls Pride. En què consisteix?

Girls Pride és un projecte al qual tinc molta estima. Ens permet fer tallers d'educació sexual i sensibilització a nenes i adolescents a les escoles, i els facilitem productes d'higiene com ara compreses reutilitzables. Jo no vaig tenir accés a aquest material quan era petita. Això permet que les nenes tinguin coneixements de salut i higiene sexual i, a més, que

He assumit que segurament em moriré aviat. Amb la darrera sentència del Tribunal Superior de Justícia, ha quedat clar que les relacions homosexuals al meu país són il·legals

nosaltres, com a dones LBQ, ens visibilitzem i demostrem que fem un servei a la comunitat.

Com a activista LBQ, et sents en perill?

Quan ets una dona activista a Kenya, no estàs mai segura. Ara estic parlant amb tu, però potser quan torni al meu país puc ser detinguda o assassinada. Estàs al punt de mira. Jo ja he assumit que segurament em moriré aviat, perquè ara, amb la darrera sentència del Tribunal Superior de Justícia, ja ha quedat molt clar que les relacions homosexuals a Kenya són il·legals. Hem fet un pas enrere.

Al documental veiem una escena molt commovedora on expliques de manera molt natural, amb un dibuix al teu fill de vuit anys, que la teva parella és una noia. Tens esperança que les noves generacions comencin a acceptar més l'homosexualitat?

D'entrada, si no parles d'una cosa, és com si no existís. Cal tenir en compte que els canvis no van sempre tan de pressa com voldríem. Crec que, a poc a poc, les persones homosexuals estem sortint de l'armari i guanyant visibilitat, i això fa que les reivindicacions siguin més fortes. Si ens amaguem sempre, no hi haurà cap canvi i no serem lliures.

Quina creus que és la prioritat per millorar la vida de les dones LBQ a Kenya?

El que necessitem és poder viure amb llibertat i sent nosaltres mateixes. I, evidentment, volem poder accedir a l'educació, la sanitat i els llocs de feina sense discriminació. Finalment, crec que és important que continuem generant espais on ens sentim segures.▼

Visibilitzar la diversitat i trencar mites al món rural

Estereotips i prejudicis negatius han marcat l'imaginari de com es viu en un poble l'homosexualitat, la bisexualitat o la transsexualitat. Els últims anys, part de la comunitat LGBTI ha retornat de la ciutat al camp

Ester Fayos | @EsterFayos

“**J**o vaig eixir de l'armari amb 40 anys. Això vol dir que durant la meua adolescència, joventut i part de l'adulteresa no he pogut ser jo mateixa”. Qui parla és Rosa Morlesín, veïna de Crevillent (Baix Vinalopó) i una de les fundadores del col·lectiu LGBTI Crevillent. La manera en què poguera reaccionar la seua família i la por a l'homofòbia i el rebuig van ser els principals temors que li van impedir visibilitzar la seua orientació sexual, fins que l'any 2005, quan van morir els seus pares, es va sentir “molt més lliure per fer el pas”. Ara, amb 54 anys, viu amb la seua dona i ha deixat enrere totes les pors, però es penedeix d'haver ocultat l'homosexualitat durant tant de temps.

Morlesín va imaginar-se moltes vegades que marxava del poble per viure lliurement la seua vida, encara que assegura que, per a ella, no haguera sigut més fàcil viure en un nucli urbà, ja que la por a l'homofòbia “haguera persistit”. Fins a l'any 1977, quan es va publicar a *El País Semanal* un article sobre lesbianisme, les lesbianes –anomenades de moltes maneres despectives– semblava que no existien. “Es tenia coneixement de parelles homosexuals, però quasi tot eren relacions entre homes. De fet, encara avui en dia, la visibilització de l'home gai és major que la de les lesbianes”, lamenta. El control social als entorns rurals, on és difícil passar desapercebuda, ha provocat la migració de la comunitat LGBTI cap a les grans ciutats. A aquest exili a la recerca de llibertat, anonim i afecte se'l coneix com a *sexili* i, tot

i que s'han donat molts avenços socials en la diversitat, a vegades continua sent una decisió comuna per a algunes persones lesbianes, gais i trans.

Marta Siscar, veïna de Pego (Marina Alta), va prendre la decisió d'exiliar-se a Barcelona ara fa set anys per poder començar el canvi de sexe. Mai s'haguera plantejat fer la transició de gènere al poble i, després de tres anys a la capital catalana, on es va introduir en el món de l'activisme LGBTI, va iniciar el procés d'hormonació. Siscar, tot i ser 22 anys més jove que Morlesín, compartia els mateixos temors: “Jo no volia estar exposada als comentaris de la gent. En el cas de les persones transsexuals, el canvi és molt evident i, en un poble, passes a ser el centre d'atenció, quan el que vols és ser una més i viure la teua vida”.

“Per a les persones transsexuals, el canvi és evident i, en un poble, passes a ser el centre d'atenció, quan el que vols és ser una més i viure la teua vida”, diu Marta Siscar

Siscar va decidir tornar al poble per motius laborals, i ara és la presidenta de Visibles, l'associació LGBTI de Pego. A través d'aquesta entitat pretén visibilitzar i normalitzar “totes les maneres d'amar i totes les maneres de ser” al món rural. Per a ella, és fonamental crear aquests tipus d'espais on el veïnat homosexual, bisexual, transsexual o intersexual es pugui sentir lliure i encetar la seua pròpia vida sense haver de marxar a les grans ciutats. El col·lectiu només té quatre mesos, però la presidenta considera que a l'hora d'associar-se, buscar suport i compartir vivències i sentiments, “la gent té una mica més d'objeccions que a la ciutat pel fet que no es pot viure de manera anònima”.

MAJORS SENSE ARMARIS

Santiago Egurbide, amb 17 anys, també va decidir marxar de Guetaria, un poble del País Basc de 2.818 habitants. Però ell va viure la seua joventut en una època molt diferent de l'actual, caracteritzada per la clandestinitat i la repressió cap a qualsevol persona que no complia els canons heteronormatius. Un any abans d'exiliar-se a Sant Sebastià, l'agost de 1970, el règim franquista aprovava la llei de perillositat i rehabilitació social, que substituïa la llei de vagabunds i malfactors de 1933 i que considerava les persones LGBTI “malaltes” i “delinqüents”, per la qual cosa se'ls “havia d'aplicar mesures de seguretat i rehabilitació”.

“Ara tot ha canviat molt”, comenta Egurbide, qui fa huit anys que viu a Alcoi (l'Alcoià), on durant un temps va formar part del col·lectiu

LGTBI MARIOLA, assentat principalment als pobles de les comarques de l'Alcoià i el Comtat. "Abans, les persones homosexuals s'autocensuraven molt. Jo vaig estar casat amb una dona durant 30 anys, amb qui vaig tindre una relació preciosa, però sabia que m'atreien els xics", recorda. Egurbide lamenta no haver tingut cap referent en la seua adolescència per comprendre els seus sentiments i emocions, per això li sembla molt important la visibilitat i la normalització de la diversitat sexual i de gènere al món rural, on "el temor a què diran està més present".

LLUITAR PER POSAR FI A L'ESTIGMA

En l'actualitat, els col·lectius en defensa dels drets LGTBI al món rural tenen una doble lluita. Per una banda, continuar visibilitzant la

seua comunitat i crear teixit social entre els diferents municipis i comarques. "En un poble costa més normalitzar la diversitat perquè els ajuntaments no estan tan implicats en la lluita i, a més, encara existeix una manca de teixit social", matisa Pau Torregrossa, membre d'LGTBI MARIOLA. Tot i això, les activistes entrevistades reconeixen que fa temps que han connectat les seues lluites amb els col·lectius feministes rurals i amb altres moviments en defensa d'un estil de vida sostenible i ecològic i en contra de la despoblació rural. "Al final, tots volem revitalitzar el poble i que la gent no se n'haja d'anar en cerca de treball o per estimar lliurement", afegeix Vicent Ros, veí de Tales (municipi de la Plana Baixa de 814 habitants), i membre del Col·lectiu QueerFest, que centra la seua lluita als pobles de les comarques del nord del País Valencià.

Per altra banda, els col·lectius han encetat una segona lluita per posar fi a l'estigma social que existeix vers la vida de les persones LGTBI als pobles. "El mite que als pobles van tirant pedres a la gent homosexual s'ha quedat antic", remarca Torregrossa. En aquest sentit, Moisés Pulido, un jove de 26 anys que és membre del col·lectiu MARIOLA, subratlla que una part de la societat, i fins i tot la mateixa comunitat LGTBI, encara creu que per a "desenvolupar la teua personalitat has d'eixir del poble", però l'homofòbia i la transfòbia "están presents en tots els llocs".

Les dones, a sobre, han de lluitar contra l'estigma que continua associat a l'homosexu-

alitat rural femenina, que no és necessàriament diferent que a la ciutat, i, tal com incideixen les entrevistades, pensar que en l'entorn rural les lesbianes ho tindran més difícil que en l'urbà és una manera de perpetuar les dificultats. Per a Morlesín, la lluita també radica a posar fi a la sexualització de les dones homosexuals: "En la ment del *machito*, dues dones lesbianes que s'estimen és una fantasia sexual. Però nosaltres vivim la nostra realitat, no som la fantasia de ningú, ni als pobles ni a la ciutat", reivindica.

Les activistes estan d'acord que, probablement, les majors dificultats que es pot trobar el col·lectiu LGTBI al món rural és la socialització, l'absència de referents i la manca de xarxes de suport. Per això, les dones i els homes que han eixit de l'armari en pobles menuts esdevenen exemples per a la resta del veïnat. Durant molt de temps, recorda Ros, era molt comú que les persones homosexuals o trans marxaren a les grans ciutats, com Madrid o Barcelona, o a les capitals de les comarques, fet que deixava als pobles orfes de referents, a banda que "des del capitalisme es creava un món per fer-te creure que series més feliç a la ciutat". I ofereix un últim consell: "Els són els nostres superherois. Ara ens toca a nosaltres,

que hem de continuar lluitant per visibilitzar la diversitat sexual i afectiva i fer desaparèixer tots els mites i estereotips que encara ens persegueixen". ▼

Els pares de Saray encara no han acceptat que la seva filla els trenqués radicalment les expectatives. Des que era petita i es referia a si mateixa en femení, han mirat de *corregir* qui és, fins i tot a cops. Tanmateix, Saray destaca com, durant el postoperatori de la mamoplastia, la seva mare l'ajudava a dutxar-se i li curava les cicatrius. "A pesar de ser tan tancada de ment, no em va deixar tirada", remarca. En mirar el seu trajecte de transició de gènere social, parla també del suport d'una tieta, de cosines, d'amistats dels seus pares i del seu avi. Li costa tractar-la de *moza*, però li diu que endavant per ser feliç, explica. "La por al que és desconegut, en el gènere i en qualsevol altra cosa, és tan gitana com paia", té clar la jove, que assegura haver tingut "més problemes per ser una dona trans gitana entre les persones paies que per ser una dona trans dins la comunitat gitana".

LGTBI-fòbia i antigitanisme van de la mà en el dia a dia de les persones gitanes amb opcions sexuals i identitats de gènere no normatives. Saray destaca com, per exemple, la doble discriminació l'afecta sistemàticament al mercat laboral. Tant entre les dones gitanes com entre les visiblement trans, l'exclusió del mercat de treball formal és una les formes en què cristal·litza la discriminació i la que té un impacte més profund en la seva qualitat de vida. Saray també remarca la discriminació suportada en els anys d'institut, per part d'alumnat i de professorat.

Diu que, "com totes les gitanes", va deixar els estudis als setze, sense arribar a treure's l'ESO. Si bé no és el cas de totes, sí que encara de més de la meitat de noies i nois del poble gitano. L'elevat abandonament escolar és clau per explicar la sobrerrepresentació de la població gitana en la pobresa i l'exclusió. És, de fet, una de les petges que han deixat segles de persecució institucional i marginació social del poble gitano. Una minoria –la més gran de l'Estat espanyol i d'Europa, on s'estima que arriba als 10 o 12 milions de persones– marcada per una història d'aïllament i d'intents d'aniquilació –cultural i fins i tot física– i travessada avui, arreu d'Europa, per la vulnerabilitat socioeconòmica. A l'Estat espanyol viu en pobresa extrema més de la meitat (54%) de la població romaní, segons la Fundació Secretariat Gitano.

Posar el focus en les dificultats de la població gitana als barris guetificats on moltes viuen és el que urgeix per combatre conjuntament

Tant entre les dones gitanes com entre les visiblement trans, l'exclusió del mercat de treball formal és una de les formes en què cristal·litza la discriminació

L'LGTBI-fòbia que suporten les persones romanís; tant portes endins com –remarquen– portes enfora de la seva comunitat, on l'impacte de la discriminació per raó de gènere i opció sexual s'aprofundeix per l'antigitanisme. "Són guetos als quals les polítiques ens han abocat; són com reserves on ens tennen tancats i on es produeixen multiplicitat d'injustícies; que ens han destrossat com a societat, han canviat les formes de comportament del poble gitano i de relació entre nosaltres", descriu l'activista LGTBI i educador social Iñaki Vázquez.

Si bé existeixen situacions de violència en què cal protegir la víctima a través dels recursos públics, Vázquez assegura que les activistes LGTBI romanís acompanyen, sobretot, casos en què se'ls demana suport per "afrontar la situació dins la família". "Moltes famílies no saben què fer i acompanyem el dolor que implica trencar un model, unes expectatives, i expliquem que hi ha referents gitanos i gitanes que han optat per altres tipus de vides; que no perden la seva identitat, sinó que aporten diversitat a la comunitat, cosa que l'enforteix", explica l'activista.

"D'intransigència –afegeix Vázquez– n'hi ha en persones gitanes igual que n'hi ha en persones no gitanes, com també arreu n'hi ha que, en convida amb persones LGTBI, s'incorporen en el procés de desconstruir prejudicis entorn de la sexualitat i al gènere, i es genera un procés d'aprenentatge col·lectiu i d'acceptació".

LA DIVERSITAT TAMBÉ ÉS GITANA

No va sortir de casa dels pares del braç d'un gitano, treballa de percussionista, diu obertament que és lesbiana i reivindica que "no per això perds la teva gitanitat". La primera de qui ha trencat els esquemes és de si mateixa, reconeix Noelia Heredia, coneguda en el món musical com *La Negri*. Damunt dels escenaris té el compromís de contribuir a fer-ho; també a la resta. "La gent et jutja per 'gitana i a sobre lesbiana', o per 'lesbiana i a sobre gitana'. Per això utilitzo l'escenari com una plataforma per reivindicar, primer, el meu poble, perquè ens ho han posat molt difícil, i més encara a les dones gitanes, i, després, per cridar el que sento, el que hi ha a la vida", explica. *La Negri* és una de les cares visibles de l'associació Verberipen-

Doble lluita, doble orgull

Dissidents sexuals i de gènere del poble gitano esquerden idees preconcebudes portes endins i enfora de la comunitat

Meritxell Rigol | @TxellRigol

Rroms per la diversitat. Reconeix que ser considerada una referent és una responsabilitat que pesa, però accepta que s'hi ha convertit per a moltes dones de la seva comunitat – “de joves a dones grans i casades”, assegura – i hi respon, acompanyant-les davant dubtes i temors. El que ella hauria volgut trobar des de nena.

Comptar amb referents que evidencin la diversitat de gènere i d'opcions sexuals existents dins la comunitat gitana facilita que altres persones també es reconegin i reivindiquin viure al marge dels patrons de gènere hegemònics. “No som menys gitanes ni per estudiar ni per ser lesbianes, i a poc a poc guanyem més visibilitat per evidenciar la diversitat que hi ha dins la comunitat gitana”, reivindica Heredia.

Com en el conjunt de la societat, viure en una família que congrega amb el discurs oficial, conservador, d'una religió, pot ser un factor

Comptar amb referents que evidencin la diversitat de gènere i d'opcions sexuals existents facilita que altres persones també es reconegin

que dificulti la lliure expressió d'una opció sexual o d'una identitat de gènere no normativa. “Jo crec en Déu; però el *culto*, ben lluny”, diu Saray. Es refereix a l'Església evangèlica de Filadèlfia, fundada per un grup de gitans espanyols a finals de la dècada dels 60 i que va estendre la seva influència entre la comunitat gitana ràpidament. “Hi ha caps molt tancats que et diuen que no és vàlid viure d'una manera diferent de com mana l'Església i que no ets gitana perquè no fas això, això i això. Però no has de complir uns cànons per ser-ho! Hi ha gitanes bones i dolentes, gitanes que passen la prova del mocador i gitanes que no, gitanes que es volen casar i gitanes que diuen que no, i gitanes que volen estudiar i que es treuen carreres!”, reivindica. En parlar-nos dels seus anys d'institut, Saray explica que han estat carregats de crits de “gitano maricón”. Se sumen al record de professorat que, afirma, li va “minar l'autoestima”. Saray té 21 anys i tota la voluntat de reprendre els estudis per acabar l'ESO i estudiar administració.

“Les identitats es mouen, canvien, es modulen al llarg del temps pels condicionants socials, i nosaltres estem fent això: igual que hem trobat la manera de ser gitana sent universitària, estem trobant maneres de tenir opcions de vida diferenciades sense perdre la nostra identitat. No negaré que hi ha dificultats, però penso que no hi ha tanta diferència amb les que pot viure una persona LGBTI d'un poble de l'Alt Camp”, planteja Vázquez, per qui la imatge de més LGBTI-fòbia entre la població gitana és una imatge “projectada en funció d'un factor estructural: l'antigitanisme”.

“Respon a l'interès de projectar una imatge del poble gitano que contingui els valors negatius amb què la societat majoritària no es vol identificar i que per això s'assignen als col·lectius racialitzats”, raona. En direcció oposada, sonen cada vegada més fort les més i més veus que rebaten estereotips i s'expressen per incorporar la diversitat com a valor reconegut del poble gitano. ▼

Iñaki Vázquez,
activista LGBTI i
educador social
| ÁLVARO
MINGUITO

Cossos en rebel·lia: el cabaret com a espai de denúncia

Des d'inicis del segle XX fins a l'actualitat, el cabaret és un espai artístic on tenen cabuda els cossos no normatius i esdevé una plataforma d'expressió de les lluites de gènere

Elena G. Ruiz | @eguardiolaruiz
Sara Borrella | @sralane

Deia Jesusa Rodríguez, dramaturga, actriu, poeta i activista feminista lesbiana, que “l'art és un instrument per a resistir. [...] I si només serveix per això... ja ha servit per a molt”. Identitats que, des dels marges, dibuixen històries de vida i col·lectives a través de les arts escèniques. Això és el que el cabaret els ha permès: un espai de llibertinatge, cura i amor des d'on impactar i transformar imaginaris. Persones gordes a l'escenari, no binàries, amb diversitat funcional i cossos racialitzats explicant les seves històries. Que ningú no els doni la veu perquè se la donen elles mateixes.

El carrer del Cid, al barri del Paral·lel, era un dels indrets de la Barcelona transgressora i clandestina dels anys 20 i 30 del segle XX. Les seves voreres respiraven un aire brut, càlid i sòrdid i les transitaven aquelles identitats i cossos no normatius que la societat volia

amagar: venedors de cocaïna, mariners, prostitutes, homosexuals, travestis i *xaperos*.

El cabaret de La Criolla, Cal Sagristà o el Barcelona de Noche són tres exemples representatius i populars d'espais on els cossos i les sexualitats dissidents podien ser elles mateixes. Ho expliquen Thais Morales i Carme Bonilla a *Gent de ploma i marabú*: la història del moviment LGTBI+ i queer a Barcelona des de principis del segle XX fins avui.

La Criolla es va inaugurar el 1925 i estava ubicada al carrer del Cid, 10, a la part baixa del barri Xino. Amb l'aixopluc de la seva decoració tropical plena de fulles de palmeres, hi acudien mariques i lesbianes de classe treballadora i mitjana de l'època, que ballaven sense aturador amb els espectacles de Bertini –el transformista més famós del local.

A Cal Sagristà se'l coneix com el primer bar d'ambient de la ciutat. Era un lloc on es donaven

cita molts homosexuals amb intel·lectuals, bohemis i sindicalistes. L'estrella del local era *Mirko*, Juan Rodríguez Fernández, gallec que imitava artistes com la valenciana Concha Piquer i competia per la clientela del carrer amb La Criolla.

Al número 5 del carrer de les Tàpies es trobava el Barcelona de Noche, que va obrir les seves portes l'any 1936. Va ser l'espai de reunió fix de transsexuals i travestis de l'època, i per on més tard van passar l'actriu trans Bibi Andersen –la primera transsexual mediàtica de l'Estat espanyol–, Paco España –el primer transformista durant el franquisme– o l'artista trans Àngel Pavlovsky.

Per Morales, aquests espais van suposar llocs de llibertat en una època de molta repressió, empenyorament i patologització de les sexualitats i expressions de gènere no normatives durant el franquisme on el col·lectiu LGTBI podia manifestar-se amb llibertat, gràcies als quals el moviment es va mantenir.

Un moment de l'espectacle Cabaret Trans | SIRA ESCLASANS

El cabaret de La Criolla, Cal Sagristà o el Barcelona de Noche són tres exemples representatius i populars d'espais de cossos i sexualitats dissidents

LLIUREMENT MONSTRUOSES

Més contemporàniament, *Cuerpo a tierra*, *La ciega del blues* i *Narcisa Lamanca* són alguns dels títols de les creacions del Freakabaret, una iniciativa que va néixer el desembre de 2018 arran de l'últim capítol de *Trèvols de 4 fulles*, una sèrie de Betevé –la televisió municipal de Barcelona– que mostra la realitat diària de les persones amb diversitat funcional que vol capgirar mirades paternalistes. “Us invito a empènyer. Així, entre tothom, capacitarem la ignorància de tot aquell que no ens vol veure”. És un dels fragments de la prosa poètica que acompanya la performance *Yo Araña*, de Victoria Martínez Alés. “Cal canviar l'imaginari de la diversitat funcional. Els *frikis* també tenim drets i l'escenari és un espai d'apoderament, afirmació i llibertat”, diu Maria Oliver, activista per a la diversitat funcional i una de les protagonistes d'aquest espectacle que afirma que l'opressió que viuen les persones amb diversitat funcional està creuada per l'opressió heteronormativa. I és que aquest cabaret *monstruós* és un laboratori obert a totes les persones que vulguin omplir-lo de continguts i vivències perquè “entre els marges hi ha molta qualitat”, afirma l'activista, que connota el cabaret com un espai de cures, perquè la gent es cuida, i de creació, on el cos posa en escac totes aquelles formes amb les quals mirem el món còmodament.

APODERADES DALT D'UN ESCENARI

Que la lluita antigordofòbica es mogui i cali és un dels objectius de la Carme, membre de Komando Gordix, que, des del març de 2017, ha mogut el *Kabaret Gorde* per diversos centres socials i espais del territori. Es tracta d'una iniciativa que va sorgir arran dels Vermuts Gordos a l'espai okupat La Teixidora, al barri del Poblenou de Barcelona. “Una companya va

Que la lluita antigordofòbica es mogui i cali és un dels objectius del Komando Gordix, que, des de 2017, han portat el cabaret a centres socials

venir un dia amb una idea de cabaret i ens va motivar molt”, explica la Carme. I és quan van començar a forjar un cabaret de dones, bolleres i persones no binàries gordes.

“Travessar des d'allò teatral i visual. Que hi hagi gordes a sobre d'un escenari ens ha permès treballar qüestions que tenim molt oprimides com, per exemple, la sensualitat”, diu. I és que aquest cabaret toca i qüestiona tota la gordofòbia integrada, la conscient i la que no ho és tant. Al *Kabaret Gorde* hi ha purpurina, pintura, música, ball, escenes quotidianes i la gordofòbia latent. És un espectacle que punxa. “En un punt, ens vam qüestionar si el missatge arribava o si la gent només veia una colla de pobres gordes apoderades i mira que bé ho fan”, expressa la Carme. És per això que van decidir modificar algunes parts i ser més contundents.

NOVA MISSIÓ FALLIDA DE L'AGENT CIS

Aquest any, el Ministeri del Gènere Binari ha enviat l'Agent CIS a una nova missió. I és que a Barcelona hi ha moltes persones que s'escapen del binarisme. Pots ser trans però ho has de ser fins al final. Aquest és part de l'argument que

dona forma al *Cabaret Trans*, un espectacle que va néixer el 2011 en el si del projecte Cultura Trans, moviment activista que en promou la visibilitat i que compta amb l'agent cis com a principal protagonista dalt de l'escenari.

“Volíem transformar l'imaginari cultural del fet trans a través de les arts escèniques”, explica Miquel Missé, activista trans que ha dirigit l'espectacle enguany. Missé assegura que aquest format és molt transformador: “Molta gent surt i em diu: ‘Molt millor haver vist això que 500 xerrades o llibres’, perquè connecta més des d'aquesta experiència”. A més a més, “l'impacte sobre la gent trans és molt xulo perquè generem molt de discurs crític i ens riem molt de nosaltres”, explica.

UNA PROPOSTA DESCOLONIAL I ANTIRACISTA DE LES VIOLÈNCIES PATRIARCALS

Què s'amaga darrere del feminicidi i les violències heteropatriarcals? Quins cossos importen i des d'on s'anomena? La necessitat de crear un espai des de l'humor, la sàtira i la reflexió més teatralitzada per parlar d'una realitat molt dura: els feminicidis racistes. És la proposta de *De puntas y deshielo*, un teatre-cabaret feminista impulsat per la Xarxa de Migració, Gènere i Desenvolupament que parla “d'aquestes puntes que són més visibles però que fan més ferida, i del desgel com a metàfora per desconstruir aquest tipus de realitats i lluitar per resistir i erradicar-les”, explica Sara Cuentas, membre del col·lectiu.

L'obra, dirigida per Magy Castillo, del col·lectiu nicaragüenc Las Amapolas, fa un recorregut històric sobre les violències masclistes amb una mirada crítica descolonial i antiracista. Utilitza el cabaret com a eina alliberadora que permet jugar amb el cos, la sàtira i el saber situat des de l'experiència de la resistència a l'opressió, explica Cuentas. ▼

Directa

PERIODISME PER LA TRANSFORMACIÓ SOCIAL

La DIRECTA és un mitjà de comunicació cooperatiu en català, d'actualitat, investigació, debat i anàlisi amb més de tretze anys de trajectòria. Difonem els continguts a través d'un web d'actualització diària (www.directa.cat) i una revista quinzenal, que es distribueix arreu dels Països Catalans.

Les persones que integrem aquest projecte assembleari, autogestionat i descentralitzat entenem la comunicació com una eina de transformació social i no com una simple mercaderia o negoci.

Per aquesta raó, la DIRECTA és una eina comunicativa per fer visibles les pràctiques dels moviments socials i els projectes polítics, socials i culturals que plantegen un model alternatiu a l'actual.

Una gran xarxa de nuclis i persones col·laboradores escampades arreu del món i més de 2.900 subscripcions, que representen el 75% del nostre finançament, fan possible l'existència d'un mitjà de comunicació no supeditat a cap grup econòmic o polític i, per tant, crític amb els poders.

SUBSCRIU-T'HI!

ANUAL WEB 50 €

ANUAL PAPER + WEB 80 €

ANUAL SOLIDÀRIA 140 €

CONTACTE

Riego, 37, baixos esquerra
08014 Barcelona
935 270 982 | 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat

COORDINACIÓ
I MAQUETACIÓ
Paula Rodríguez

EDICIÓ
Jesús Rodríguez

FOTOGRAFIA
Victor Serri

CORRECCIÓ
Èlia Oliván

La publicació
d'aquest suplement
ha estat possible
gràcies a la
col·laboració de:

